

Фінанси

УДК 658.14:658.5:005.21

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15315348>

**Інноваційні підходи до управління витратами промислових підприємств
у процесі реконструкції**

Самойленко Вікторія Вікторівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
логістики та інновацій, Навчально-наукового інституту менеджменту і
маркетингу, Харківський національний економічний університет ім. Семе-
на Кузнеця, м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4702-7193>

Йохна Микола Антонович,

доктор економічних наук, професор, кафедра менеджменту та
адміністрування, факультет управління, адміністрування та туризму,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-3319-3625>

Велика Олена Юрївна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
логістики та інновацій, Навчально-науковий інститут менеджменту і
маркетингу, Харківський національний економічний університет ім. Семе-
на Кузнеця, м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0072-5867>

Прийнято: 17.04.2025 | Опубліковано: 30.04.2025

Анотація. У статті досліджено інноваційні підходи до управління
витратами промислових підприємств у процесі реконструкції з урахуванням

сучасних викликів модернізації виробництва та ресурсної трансформації. Актуальність роботи зумовлена потребою удосконалення механізмів фінансового планування, стратегічного управління витратами та підвищення ресурсної ефективності в умовах нестабільного економічного середовища й активної цифровізації виробничих процесів. **Метою** дослідження є визначення ефективних інструментів оптимізації витрат під час реконструкції підприємств, розроблення науково обґрунтованих підходів до впровадження інновацій у систему управління фінансовими ресурсами та створення адаптивної моделі витратного контролю. Для досягнення мети застосовано **методи** системного та порівняльного аналізу, моделювання бізнес-процесів, структурно-логічного узагальнення та експертного оцінювання. Дослідження охоплює чинники, що впливають на зростання виробничих витрат у період модернізації, а також особливості їхнього стратегічного планування на всіх етапах реконструкційних змін. **Результати.** У процесі дослідження розроблено концепцію інноваційного управління витратами, що поєднує принципи стратегічного бюджетування та цифрового моніторингу витрат. Доведено, що ефективність цих підходів залежить від якості фінансового обліку, доступу до аналітичних платформ, рівня цифрових навичок персоналу та інтегрованості процесів у загальну стратегію підприємства. Окреслено перспективи застосування цифрових рішень для підвищення прозорості витратних операцій, стратегічного прогнозування та підтримки прийняття управлінських рішень на основі даних. **Висновки.** Упровадження інноваційних підходів до управління витратами в умовах реконструкції сприяє досягненню високого рівня фінансової стабільності, підвищенню ефективності виробничих процесів та формуванню довгострокових переваг на конкурентному ринку. Запропоновано практичні рекомендації щодо побудови інтегрованої системи фінансового управління з урахуванням принципів ресурсної ефективності та стратегічної цілеспрямованості.

Ключові слова: фінансове планування, стратегічне управління, ресурсна ефективність, виробнича модернізація, цифрові технології, економічна стабільність, бюджетна оптимізація.

**The innovative approaches to cost management of industrial enterprises
during the reconstruction process**

Viktoriia Samoilenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Management, Logistics and Innovations, Educational and Scientific Institute of Management and Marketing, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4702-7193>

Mykola Yokhna,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Management and Administration, Faculty of Management, Administration and Tourism, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-3319-3625>

Olena Velyka,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Management, Logistics and Innovations, Educational and Scientific Institute of Management and Marketing, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-0072-5867>

Abstract. The article explores innovative approaches to cost management of industrial enterprises during the reconstruction process, taking into account the contemporary challenges of production modernization and resource transformation. The relevance of the work is driven by the need to improve financial planning

mechanisms, strategic cost management, and enhance resource efficiency in the context of an unstable economic environment and active digitalization of production processes. The **purpose** of the research is to identify effective tools for cost optimization during the reconstruction of enterprises, develop scientifically grounded approaches to implementing innovations in the financial resource management system, and create an adaptive model of cost control. **Methods.** To achieve this goal, methods of systematic and comparative analysis, business process modeling, structural-logical generalization, and expert evaluation have been used. The research covers factors influencing the growth of production costs during the modernization period, as well as the peculiarities of their strategic planning at all stages of reconstruction changes. The **results** of the study developed the concept of innovative cost management, combining the principles of strategic budgeting and digital cost monitoring. It has been proven that the effectiveness of these approaches directly depends on the quality of financial accounting, access to analytical platforms, the level of digital skills of the staff, and the integration of processes into the enterprise's overall strategy. The prospects for using digital solutions to improve the transparency of cost operations, strategic forecasting, and support for decision-making based on data have been outlined. The **conclusions** state that the implementation of innovative approaches to cost management during reconstruction contributes to achieving a high level of financial stability, increasing the efficiency of production processes, and forming long-term advantages in the competitive market. Practical recommendations are provided for building an integrated financial management system that incorporates principles of resource efficiency and strategic goal orientation.

Keywords: Financial planning, strategic management, resource efficiency, production modernization, digital technologies, economic stability, budget optimization.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації економіки, глобалізації ринків і активного впровадження цифрових технологій

промислові підприємства змушені модернізувати виробничі процеси. Це призводить до зростання фінансових навантажень і потребує перегляду підходів до управління ресурсами. У період реконструкції особливого значення набуває ефективне використання фінансових, матеріальних і людських ресурсів, адже прорахунки можуть спричинити зрив стратегічних цілей, зниження конкурентоспроможності та втрату ринкових позицій.

Традиційні методи планування й контролю витрат часто не відповідають сучасним вимогам гнучкості, адаптивності та цифрової прозорості. Це зумовлює потребу в пошуку нових управлінських рішень, орієнтованих на інновації.

Необхідність упровадження сучасних методів аналізу й прогнозування витрат пояснює актуальність теми дослідження. Такі підходи здатні підвищити ресурсну ефективність, покращити фінансове планування та зміцнити стратегічне управління в умовах нестабільного зовнішнього середовища, обмежених інвестицій та високої вартості ресурсів.

Питання управління витратами в період реконструкції тісно пов'язане з фінансовою стабільністю, реалізацією програм модернізації та зростанням продуктивності.

Наукова значущість полягає в розробленні моделей управління витратами, що інтегрують аналітичні, цифрові та стратегічні підходи й відповідають викликам глобальної економіки. Дослідження інноваційних рішень у цій сфері дає змогу не лише оптимізувати використання ресурсів, а й закладає основу для подальших наукових напрацювань у галузі економіки підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах управління витратами на промислових підприємствах, зокрема в процесі реконструкції, активно впроваджуються інноваційні підходи, які враховують сучасні виклики та можливості. Одним із таких підходів є адаптивне управління витратами, яке дає змогу оперативно реагувати на зміни зовнішніх

та внутрішніх умов, що є критичним для ефективності підприємств під час трансформаційних процесів.

Так, у своїх роботах М. Найчук-Хрущ та В. Конахович [1] аналізують важливість інтелектуального капіталу в управлінні бізнес-процесами підприємств. М. Демченко [2] акцентує на юридичних аспектах, які можуть вплинути на управління фінансами та витратами підприємств, що залучають міжнародні інвестиції. І. Маркіна, В. Вороніна, А. Рудич [3] розглядають теоретичні основи управління витратами підприємств, акцентуючи на важливості застосування системного підходу для досягнення максимальних фінансових результатів при зменшенні витрат. С. Назаренко та М. Фейш [4] пропонують різні підходи до формування системи управління витратами, підкреслюючи необхідність інтеграції сучасних інструментів, таких як автоматизація та цифрові технології, для управління фінансами. І. Ляшко та О. Єременко [5] досліджують методи управління витратами на підприємствах і відзначають важливість їхнього постійного коригування у відповідь на зміни економічної ситуації, зокрема під час реконструкції. Н. Носань та Ю. Матухно [6] вказують на можливості зменшення витрат на маркетингові стратегії, при цьому зберігаючи їхню ефективність. М. Кучер та І. Рябовол [7] аналізують показники ефективності управління виробництвом, що є важливими для оцінки результатів реконструкції та забезпечення належної фінансової дисципліни на підприємствах. І. Маркіна, В. Вороніна, А. Рудич [8] вивчають основні концепції та методи, що сприяють оптимізації витрат і забезпеченню ефективності використання ресурсів у змінних ринкових умовах. О. Сікун [9] зосереджується на важливості мотиваційних чинників для підвищення продуктивності праці. С. Білоус, Н. Биковець [10] аналізують важливість кадрової політики для ефективного управління підприємствами.

Отже, дослідження управління витратами є важливим аспектом економічної ефективності підприємств, особливо в умовах цифрових трансформацій та динамічних ринкових змін. Інноваційні підходи сприяють

оптимізації фінансових ресурсів, що дає змогу компаніям не лише зменшувати фінансове навантаження, а й підвищувати свою конкурентоспроможність у глобальному економічному середовищі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових і прикладних досліджень, присвячених проблемам управління витратами на промислових підприємствах, низка важливих аспектів залишається недостатньо розробленою, особливо в контексті реконструкційних процесів. Зокрема, до таких аспектів належать: відсутність комплексних підходів до адаптації витратної моделі підприємства у фазі реконструкції; обмежене застосування цифрових технологій для оперативного моніторингу та коригування витрат у реальному часі; недостатнє врахування впливу зовнішніх економічних ризиків і нестабільності на витратну політику підприємств; відсутність універсальних алгоритмів оптимізації витрат з урахуванням специфіки галузевих реконструкцій.

Водночас зазначені чинники мають важливе значення для формування ефективної системи фінансового планування та управлінських рішень у перехідний період функціонування підприємства. Ігнорування вищезазначених питань призводить до нераціонального використання ресурсів, перевищення бюджету реконструкції, затримок у реалізації проєктів та зниження загальної продуктивності. Розробка стратегії оптимізації управління сприятиме підвищенню ефективності реконструкційних проєктів, забезпечить стабільність витратної політики підприємств і закладе передумови для довгострокового стратегічного розвитку в нових виробничих умовах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо впровадження інноваційних підходів до управління витратами промислових підприємств у період реконструкції, що сприятиме підвищенню

ефективності використання ресурсів, забезпеченню фінансової стабільності та модернізації виробничих процесів.

Досягнення цієї мети передбачає реалізацію таких завдань:

1. Проаналізувати сучасні теоретичні підходи до управління витратами в умовах структурних змін і реконструкції виробництва та виявити обмеження традиційних моделей витратного управління на підприємствах у фазі реконструкції.
2. Дослідити можливості застосування цифрових інструментів, автоматизованих систем обліку та прогностичної аналітики для оптимізації витрат.
3. Розробити адаптивну модель управління витратами з урахуванням динаміки реконструкційних процесів, ризиків і галузевої специфіки та сформулювати практичні рекомендації щодо впровадження інноваційних управлінських рішень для забезпечення сталого функціонування підприємства під час модернізації.

Реалізація зазначених цілей є важливою як для наукової спільноти, оскільки розширює теоретичне розуміння процесів управління витратами в умовах реконструкції, так і для практиків, які зможуть застосовувати отримані результати для вдосконалення систем управління на своїх підприємствах. Таким чином, стаття має на меті заповнити наявні прогалини в дослідженнях та запропонувати ефективні інструменти адаптивного управління витратами, що відповідають сучасним викликам промислового розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах динамічного розвитку економіки, зростання конкуренції та активного впровадження цифрових технологій управління витратами набуває нового стратегічного значення. Особливо актуальною ця проблема стає в період структурних змін та реконструкції виробництва, коли підприємства постають перед необхідністю оптимізації фінансових потоків і забезпечення ресурсної ефективності.

На сьогодні теоретичні підходи до управління витратами ґрунтуються на принципах стратегічного управління, що поєднує фінансове планування з довгостроковими цілями розвитку підприємства. Особливе значення надається формуванню адаптивної системи бюджетування, що враховує як зовнішні виклики, так і внутрішні резерви зростання. У цьому контексті важливими є інструменти бюджетної оптимізації, спрямовані на раціоналізацію витрат та підтримку економічної стабільності.

Реконструкція виробництва передбачає впровадження нових технологічних рішень, оновлення обладнання, зміну організаційної структури та переорієнтацію бізнес-процесів. У таких умовах управління витратами повинно забезпечувати гнучкість і швидку реакцію на зміни, а також сприяти підвищенню ефективності використання ресурсів. Виробнича модернізація, зокрема із застосуванням цифрових технологій (інтелектуальні системи обліку, аналітичні платформи, автоматизація), відкриває нові можливості для контролю та прогнозування витрат.

Важливу роль у регулюванні інвестиційної діяльності, яка є основою для реконструкції промислових підприємств, відіграє Закон України «Про інвестиційну діяльність» [11]. У контексті інноваційного управління витратами, цей закон створює правову базу для залучення капітальних інвестицій, реалізації сучасних технологічних рішень і впровадження цифрових інструментів управління, а отже, забезпечує сприятливе середовище для реалізації стратегічного бюджетування, впровадження ERP-систем, процесно-орієнтованого управління та інших сучасних підходів до оптимізації витрат на підприємствах.

Сутність управління витратами на промисловому підприємстві полягає в раціональному використанні наявних ресурсів із метою досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства. Цей процес охоплює ідентифікацію, контроль та аналіз витрат, а також впровадження заходів, спрямованих на їхнє скорочення та оптимізацію розподілу ресурсів.

Ефективне управління витратами передбачає системний підхід, що охоплює всі основні сфери функціонування підприємства: виробництво, операційну діяльність, маркетинг і фінанси. Для реалізації такого підходу необхідне глибоке розуміння структури витрат, а також чинників, що на них впливають, зокрема – особливостей ланцюга постачань, виробничих процесів і механізмів ціноутворення [12].

Головними завданнями управління витратами є зниження витрат, підвищення прибутковості, покращення грошових потоків, зміцнення конкурентних позицій підприємства та забезпечення високої віддачі від інвестицій. Досягнення цих цілей потребує застосування практичних інструментів для виявлення витратних чинників, управління ними, а також безперервного вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів.

Ефективне управління витратами також передбачає фокус на постійному вдосконаленні шляхом використання основних показників продуктивності, аналізу даних і бенчмаркінгу. Такий підхід сприяє своєчасному виявленню зони потенційного підвищення ефективності, визначенню можливості для скорочення витрат, контролю досягнень результатів і своєчасному коригуванню управлінських стратегій.

З огляду на різноманіття викликів, що постають перед підприємствами в умовах реконструкції та цифрової трансформації, дослідники й практики виділяють кілька основних теоретичних підходів до управління витратами. Кожен із них має свої переваги та обмеження, залежно від специфіки виробничої діяльності, рівня технологічного розвитку та стратегічних пріоритетів підприємства. Узагальнені характеристики основних підходів представлено в табл. 1.

Таблиця 1

**Основні теоретичні підходи до управління витратами в умовах
реконструкції виробництва**

Підхід	Основні характеристики	Актуальність
Класичний	Орієнтація на зниження прямих витрат, стандартизоване бюджетування	Обмежено ефективний в умовах гнучкого виробництва
Стратегічний	Поєднання фінансового планування з довгостроковими цілями	Висока, особливо в період змін
Інноваційно-технологічний	Застосування ІТ для аналізу та оптимізації витрат	Критично важливий при модернізації
Процесно-орієнтований	Оцінка витрат з урахуванням усіх бізнес-процесів	Сприяє ресурсній ефективності
Орієнтований на цінність	Фокус на створенні цінності для клієнта при мінімальних витратах	Підвищує конкурентоспроможність

Джерело: власна розробка авторів

Таким чином, сучасні теоретичні підходи до управління витратами в умовах трансформаційних змін поєднують фінансову дисципліну, інноваційність та стратегічне бачення, що сприяє досягненню підприємствами високої ефективності, адаптації до нових умов ринку та забезпеченню сталого розвитку.

Найбільш релевантними в умовах реконструкції виробництва є стратегічний, інноваційно-технологічний та процесно-орієнтований підходи. Вони дають змогу не лише знижувати витрати, а й формувати гнучку систему управління, що адаптується до змін зовнішнього середовища. Водночас класичні підходи втрачають ефективність через обмежену здатність враховувати новітні виклики, пов'язані з цифровізацією та високою волатильністю ринків. Орієнтація на створення цінності для клієнта також набуває дедалі більшої ваги, особливо в контексті посилення конкурентної боротьби. Отже, сучасне управління витратами повинно інтегрувати декілька підходів одночасно, забезпечуючи баланс між економічною ефективністю, інноваційністю та стратегічною цілеспрямованістю.

У процесі реконструкції промислових підприємств в Україні та за кордоном особливу увагу приділяють модернізації технологічних процесів, оптимізації ресурсів та цифровій трансформації. Це потребує гнучкого й комплексного підходу до управління витратами, який поєднує стратегічне бачення, цифрові інструменти й процесно-орієнтовані рішення.

У період 2022–2024 років українські промислові підприємства активно впроваджували стратегії модернізації та цифровізації для підвищення ефективності витрат. Згідно з даними Державної служби статистики України, обсяг капітальних інвестицій у промисловість у 2023 році становив понад 100 млрд грн, що на 15 % більше порівняно з 2022 [13].

Довгострокове планування витрат значною мірою ґрунтується на застосуванні стратегічного бюджетування як основного інструмента. Підприємства, які впроваджують цей підхід, демонструють на 12 % вищий рівень рентабельності інвестицій (ROI) порівняно з тими, що користуються традиційними методами формування бюджету.

Інноваційно-технологічний підхід передбачає впровадження автоматизованих систем контролю витрат та застосування хмарних технологій для аналітики. За результатами дослідження, підприємства, які застосовують цифрові платформи, змогли знизити витрати на 10–25 % упродовж першого року впровадження.

Процесно-орієнтоване управління передбачає аналіз та оптимізацію всіх етапів виробничого циклу. Металургійні комбінати, які провели аудит енергетичних витрат, змогли скоротити витрати на електроенергію до 18 % шляхом упровадження енергоощадних технологій.

У табл. 2 розглянуто такі критерії, як зниження витрат, підвищення ROI та продуктивності завдяки застосуванню інноваційних технологій. Показано, що інноваційні технології, такі як ERP-системи та цифрові платформи, сприяють зниженню витрат до 20 % і значному покращенню продуктивності

на 15–20 %, тоді як традиційні методи забезпечують зниження витрат на 10–20 % і помірне зростання ROI [13].

Таблиця 2

Вплив сучасних підходів на економічні показники промислових підприємств (2022–2024 роки)

Підхід	Зниження витрат	Підвищення ROI	Покращення продуктивності
Стратегічне бюджетування	10–15 %	+12 %	+8 %
ERP та цифрові платформи	10–25 %	+10–14 %	+15–20 %
Процесно-орієнтоване управління	12–20 %	+9 %	+10 %
Інноваційно-технологічний	до 20 %	+11 %	+13%

Джерело: власна розробка авторів

Традиційні моделі витратного управління на підприємствах у фазі реконструкції мають кілька обмежень, зокрема, низьку гнучкість до змін, оскільки жорсткі фінансові плани не дають змогу швидко реагувати на непередбачувані витрати або нові можливості. Традиційні методи не забезпечують точності прогнозів і можливості оперативного збору та аналізу даних у режимі реального часу, що ускладнює коригування витрат під час реконструкційних процесів. Крім того, висока залежність від людського фактора та ручного обліку знижує ефективність і уповільнює процес прийняття управлінських рішень.

Цифрові інструменти та автоматизовані системи обліку значно полегшують управління витратами в умовах реконструкції. Застосування ERP-систем сприяє автоматизації процесів обліку та зниженню ймовірності помилок, а прогнозна аналітика на основі великих даних допомагає передбачити майбутні витрати й оптимізувати бюджетування. Упровадження IoT технологій для моніторингу витрат у реальному часі дає змогу оперативно реагувати на зміни, а цифрові платформи для управління ланцюгами

постачання сприяють зниженню витрат на транспортування та складування [14, с. 190].

Адаптивне управління фінансами під час реконструкції передбачає безперервний контроль за основними економічними показниками, оперативне реагування на зміни у виробничій діяльності та зовнішніх умовах, а також здатність до швидкого прийняття рішень. На рис. 1 зображено основні складники цієї моделі, серед яких особливо значущими є гнучке планування бюджету, коригування витрат, прогнозування ризиків і здатність адаптуватися до нових викликів. Завдяки цим інструментам підприємство зберігає фінансову стабільність і може ефективно реалізовувати заходи з реконструкції навіть в умовах економічної турбулентності.

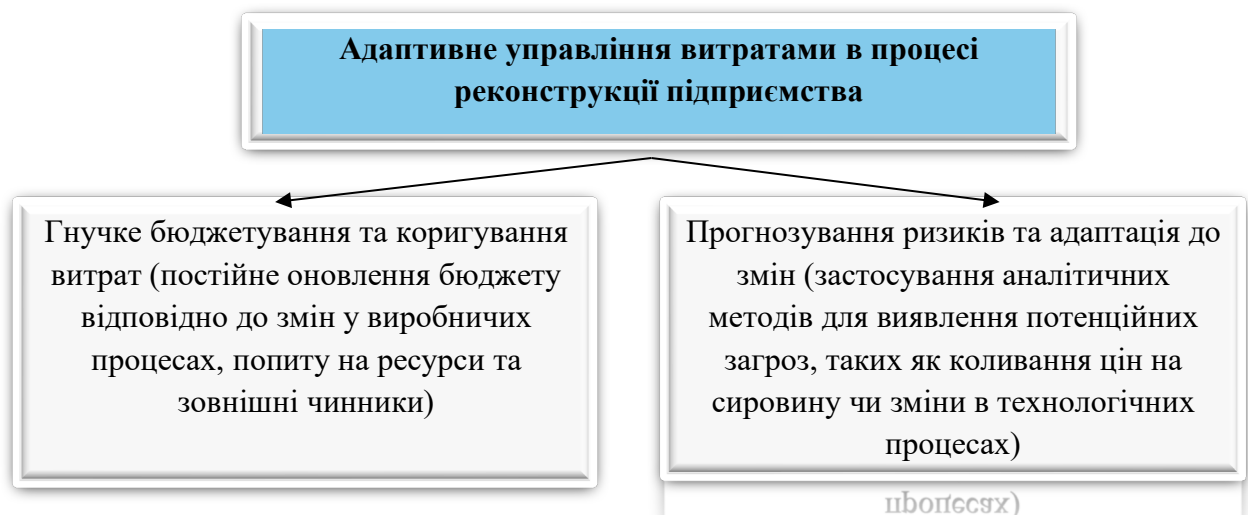

Рис. 1. Адаптивна модель управління витратами при реконструкції підприємства

Джерело: власна розробка авторів

Адаптивна модель управління витратами повинна враховувати специфіку підприємства та його реконструкційних процесів. Для цього важливо запровадити гнучке бюджетування, яке сприятиме оперативному коригуванню витрат відповідно до змін у виробничих процесах, попиту на ресурси та зовнішні чинники. В основі такої моделі мають бути динамічні

підходи до бюджетування, що дають змогу постійно переглядати й коригувати статті бюджету у відповідь на реальний хід реконструкції, аналізуючи отримані дані. Крім того, необхідно застосовувати методи прогнозової аналітики для визначення можливих ризиків, таких як коливання цін на сировину чи зміни в технологічних процесах. Це сприятиме своєчасному виявленню та нейтралізації потенційних фінансових та виробничих проблем. Також адаптивна модель має враховувати галузеві стандарти та специфіку коригування витрат на основі кращих практик в галузі [15, с. 38].

Для обґрунтування доцільності реконструкційних заходів необхідно здійснювати моніторинг системи фінансових показників, що дає змогу об'єктивно оцінити економічну ефективність інвестиційних рішень. Зокрема, важливими є чиста приведена вартість (Net Present Value, NPV), внутрішня норма рентабельності (Internal Rate of Return, IRR), період окупності (Payback Period) та індекс прибутковості (Profitability Index, PI). Застосування цих показників дає змогу приймати обґрунтовані фінансові рішення, порівнювати альтернативні варіанти реконструкції та прогнозувати можливі економічні наслідки.

У табл. 3 наведено умовні розрахунки основних показників, які можуть бути використані для прийняття управлінських рішень у процесі реконструкції промислового підприємства.

Таблиця 3

Оцінка ефективності реконструкційного проєкту за основними
фінансовими показниками

Показник	Розрахунок / Формула	Значення (умовні дані)	Інтерпретація
NPV (Net Present Value)	$\sum (CF_t / (1 + r)^t) - IC$	1 200 000 грн	Проєкт є прибутковим, адже має позитивне значення NPV
IRR (Internal Rate of Return)	Дисконтна ставка, при якій NPV = 0	18,5 %	IRR перевищує вартість капіталу (наприклад, 12 %), отже, проєкт варто реалізовувати
Payback Period	Період, за який	2,8 року	Інвестиції повертаються

	кумулятивні грошові потоки = IC		менш ніж за 3 роки – прийнятний строк окупності
PI (Profitability Index)	$\Sigma (CF_t / (1 + r)^t) / IC$	1,45	На кожную вкладену гривню – 1,45 грн прибутку. Проект економічно доцільний

Примітки: CF_t – грошовий потік у період t , r – ставка дисконту, IC – початкові інвестиції.

Джерело: складено авторами на основі [16]

Таким чином, підтримка безперервної та стабільної діяльності промислового підприємства в умовах модернізації потребує своєчасного реагування на зміни в умовах реконструкції. Необхідно активно застосовувати цифрові інструменти прогнозу аналітики, зокрема системи бізнес-аналітики, штучного інтелекту та машинного навчання, які дають змогу моделювати різні сценарії розвитку подій, виявляти ризики та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. Доцільним є також упровадження ERP-систем для автоматизації обліку витрат, контролю за ресурсами та оптимізації виробничих процесів. Крім того, необхідно розробити систему оцінювання економічної ефективності інноваційних рішень, що дасть змогу визначити доцільність упровадження нових технологій з урахуванням витрат і потенційних вигод. Ефективною є практика створення міжфункціональних команд, які об'єднують інженерів, економістів та IT-фахівців, для забезпечення комплексного підходу до реалізації реконструкційних процесів [17].

Регулярне проведення аудиту витрат із метою виявлення неефективних витратних статей та пошуку шляхів їхньої оптимізації також є важливим інструментом управління. Крім того, на підприємстві доцільно впроваджувати принципи сталого розвитку, зокрема енергоефективні рішення, екологічно безпечні технології та підходи кругової економіки, що в довгостроковій перспективі знизить витрати та підвищить загальну ефективність модернізації, гнучкість і конкурентоспроможність, а також забезпечить сталий розвиток в умовах реконструкції.

Висновки. Здійснене дослідження дало змогу комплексно розглянути інноваційні підходи до управління витратами промислових підприємств у процесі реконструкції, а також обґрунтувати необхідність адаптації традиційних фінансових стратегій до сучасних умов функціонування виробництва. Основну увагу було зосереджено на поєднанні управлінських рішень із фінансовими інструментами, що дає змогу не лише контролювати поточні витрати, а й забезпечувати довгострокову фінансову стабільність підприємства в умовах модернізації. Запровадження систем гнучкого бюджетування сприяє оперативному реагуванню підприємств на зміну вартості ресурсів, обсягів виробництва чи технологічних умов, що мінімізує фінансові втрати.

Ефективне управління витратами під час реконструкції можливе лише за умови впровадження адаптивної моделі, яка ґрунтується на принципах гнучкого бюджетування, прогнозової аналітики, управлінського контролю та цифрових технологій.

Список використаних джерел

1. Найчук-Хрущ М., Конахович В. Інноваційні підходи до формування бізнеспроцесів як структурного елементу інтелектуального капіталу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-16>.
2. Демченко М. Правові виклики та перспективи корпоративного регулювання офшорних фінансових центрів у післяпандемічний період. *Юридичний науковий та електронний журнал*. 2025. № 2. 89–94. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/20>.
3. Маркіна І., Вороніна В. Л., Рудич А. І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони: економіка та підприємництво*. 2020. № 4 (115). С. 140—147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2020_4_26 (дата звернення: 17.02.2025).

4. Назаренко С., Фейш М. Підходи до формування системи управління витратами на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-40>.
5. Ляшко І., Єременко О. Дослідження методів управління витратами на сучасних підприємствах. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Вип. 4 (04). С. 163-166. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/4_2016/34.pdf (дата звернення: 17.02.2025).
6. Носань Н., Матухно Ю. Оптимізація витрат на рекламну діяльність підприємства. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Економічні науки*. 2019. Вип. 4. С. 94-100. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/4026> (дата звернення: 17.02.2025).
7. Кучер М., Рябовол І. Показники ефективності управління виробництвом: організаційні аспекти. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 299-303. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/44.pdf (дата звернення: 17.02.2025).
8. Назаренко С., Малиновський А., Інноваційні методи мотивації на сучасному торговому підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-39>.
9. Сікун О. Мотивація як чинник підвищення ефективності праці персоналу підприємства. *Молодий вчений*. 2019. № 1 (65). С. 506–510. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-116>.
10. Білоус С., Биковець Н. Напрями реалізації державної кадрової політики. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 1-2. С. 53-58. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-1-2-278-279-53-58>.
11. Про інноваційну діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 17.04.2025).
12. Малий і середній бізнес в Україні: виклики та перспективи у 2024 році. Програма розвитку ООН (UNDP). URL:

<https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undpua-smb-2024.pdf>
(дата звернення: 15.02.2025).

13. Державна служба статистики України. Обсяг капітальних інвестицій у промисловість у 2022-2024 pp. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
(дата звернення: 18.04.2025).

14. Бондаренко М., Розділ Сучасні аспекти управління персоналом в системі менеджменту виробничого підприємства Одеса. 2021. С. 184–205. URL: <https://economics.net.ua/files/portfolio/o.m.kovalenko.pdf> (дата звернення: 17.02.2025).

15. Носань Н., Коршуков Р. Управління мотивацією персоналу на підприємстві. Економіка та суспільство. 2021. № 26. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-56> (дата звернення: 19.02.2025).

16. Носарєв М. Операція мотивація: як оформити опціони для співробітника. Mind.ua. 2021. URL: <https://mind.ua/openmind/20232728-operaciya-motivaciya-yak-oformiti-opcioni-dlya-spivrobitnika> (дата звернення: 19.02.2025).

17. Вплив війни на українські підприємства: 57 % бізнесів стабілізували діяльність. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/vplyv-vijny-na-ukrayinski-pidpryyemstva-57-biznesiv-stabilizuvaly-diyalnist/> (дата звернення: 15.02.2025).